

اقتصاد مقاومتی

غلامحسین حیدری تفرشی

سہیل دسر

سرشناسه	: حیدری تفرشی، غلامحسین، ۱۳۳۲ - دادفر - سهیل
عنوان و نام پدیدآور	: اقتصاد مقاومتی/ غلامحسین حیدری تفرشی - سهیل دادفر
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات حکمت و عرفان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۲۳-۱۲-۹ ریال: ۲۴۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۲۲-۳۱۷.
موضوع	: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۹ - ۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره اقتصاد
موضوع	: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI -- Views on economics
موضوع	: خامنه‌ای، سید علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره اقتصاد
موضوع	: Khamene'i, Sayyed Ali -- Views on economics
موضوع	: اقتصاد -- ایران
موضوع	: Economics -- Iran
موضوع	: ایران -- سیاست اقتصادی -- آینده نگری
موضوع	: Iran -- Economic policy -- Forecasting
موضوع	: ایران -- اوضاع اقتصادی -- آینده نگری
موضوع	: Iran -- Economic conditions -- Forecasting
رده بندی کنگره	: ۳۰۵/۴ - الف ۷۷۰
رده بندی دیویی	: ۳۳۰/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۸۵۶۳۵

نام کتاب: اقتصاد مقاومتی

مؤلف: غلامحسین حیدری تفرشی - سهیل دادفر

ناشر: حکمت و عرفان

طراح جلد و صفحه‌آرا: عباس فریدی

شمارگان: ۳۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

چاپ و صحافی: مولانا

قیمت: ۲۴۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۲۳-۱۲-۹ ISBN: 978-600-8323-12-9

انتشارات حکمت و عرفان

مرکز پخش: تهران، خیابان شهید مصطفی خمینی، کوچه شهید افشار، پلاک ۷

تلفن: ۰۹۱۲۱۴۳۳۶۶۷ و ۳۳۵۵۸۰۶۸

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳.....	سخن آغازین.....
۲۱.....	بخش اول: مفاهیم و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی.....
۲۲.....	الف اقتصاد مقاومتی؛ چیستی، ملزومات و موانع تحقق آن.....
۲۲.....	تصاد و نظام اقتصادی.....
۲۴.....	اقتصاد مقاومتی.....
۲۵.....	اقتصاد: دانش و عمل.....
۲۶.....	شرکت‌های دانش‌پایان.....
۲۷.....	اهداف شرکت‌های دانش‌بنیان.....
۲۸.....	شرکت‌های دانش‌بنیان و اقتصاد مقاومتی.....
۲۹.....	عدالت اجتماعی و اقتصادی.....
۳۴.....	عزت خواهی و اقتدارطلبی.....
۳۶.....	عزم ملی.....
۳۷.....	اقتصاد مقاومتی؛ چیستی، ملزومات و موانع تحقق آن.....
۳۷.....	اهداف اقتصاد مقاومتی.....
۳۸.....	شرایط و الزامات اقتصاد مقاومتی.....
۳۹.....	الزامات فرهنگی.....
۴۱.....	الزامات فرهنگی - اجتماعی.....
۴۳.....	الزامات اقتصادی - اجتماعی.....
۴۷.....	موانع تحقق اقتصاد مقاومتی.....
۴۷.....	الف) موانع فرهنگی اجتماعی.....
۴۹.....	ب) موانع اقتصادی.....
۵۲.....	امکانات و فرصت‌ها.....
۵۴.....	مبانی و نرم‌افزارهای تحقق اقتصاد مقاومتی.....
۵۴.....	جهانبینی و ایدئولوژی اسلامی.....
۵۵.....	قانون اساسی.....
۵۸.....	اهداف سند چشم‌انداز.....

سیاست‌ها و راهبردهای کلان فرهنگی.....	۵۸
سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی.....	۶۰
سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.....	۶۳
سیاست‌های کلی اشتغال.....	۶۶
سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف.....	۶۷
فرمان هشت ماده‌ای رهبری در مبارزه با مفاسد اقتصادی.....	۶۹
ب) سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری.....	۷۱
طرح دغدغه.....	۷۱
دولت‌های فراوان مادی و معنوی کشور.....	۷۷
مشکلات مزمن وساختاری اقتصاد ایران.....	۷۹
تهدیدات خارجی به مثابه یک جنگ تمام عیار اقتصادی.....	۸۲
بحران‌های جهانی اقتصاد.....	۸۳
تحرک پویای شاخص‌های کلان اقتصاد.....	۸۵
حمایت از تولید و کار ایرانی.....	۸۵
رفع مسئله بیکاری.....	۹۲
تورم.....	۹۲
عدالت اجتماعی.....	۹۳
توانایی مقابله در برابر مسائل تهدیدنا.....	۹۴
تکیه بر ظرفیت‌های داخلی.....	۹۸
داشتن روحیه ی جهادی.....	۱۰۰
مردم محوری.....	۱۰۲
امنیت اقلام راهبردی.....	۱۰۴
کاهش وابستگی به نفت.....	۱۰۵
اصلاح الگوی مصرف.....	۱۰۸
فساد ستیزی.....	۱۱۵
دانش محوری در اقتصاد.....	۱۲۱
الزامات اقتصاد مقاومتی.....	۱۲۵

بخش دوم: راهکارهای اجرایی اقتصاد مقاومتی..... ۱۳۱

الف. حمایت از کار و تولید ملی.....	۱۳۲
فصل اول: عزت اقتصادی در پرتو حمایت از تولید ملی.....	۱۳۳
اهمیت استراتژیک استقلال اقتصادی.....	۱۳۸
مصرف کالای ایرانی، راهی برای نیل به افتخار ملی.....	۱۴۱
برجستگی نقش «تولید ملی» در زمان تحریم‌ها.....	۱۴۵
عدالت توزیعی در پرتو ارتقای تولید ملی.....	۱۵۰
تقویت تولید ملی، به عنوان حسنه اجتماعی.....	۱۵۲

تولید داخلی یعنی تولید اقتدار.....	۱۵۳
حمایت از کار و سرمایه در چین و آثار مثبت آن.....	۱۵۴
راهبرد توسعه اقتصادی در چین.....	۱۵۵
زیرساخت‌های مطلوب اقتصادی.....	۱۵۷
فصل دوم: راهبردها و راهکارهای تحقق حمایت از کار و تولید ملی.....	۱۶۰
۱. موانع تحقق تولید ملی.....	۱۶۱
آشنایی با موانع تحقق تولید ملی.....	۱۶۲
الف) موانع ناشی از قوانین و مقررات موجود.....	۱۶۲
ب) موانع ناشی از ناهماهنگی نهادهای مالی و اعتباری.....	۱۶۲
ج) موانع ناشی از نبود اطمینان نسبت به سرمایه‌گذاری.....	۱۶۳
د) موانع ناشی از شرایط خارجی.....	۱۶۳
ه) موانع صادرات تولیدات داخلی.....	۱۶۳
و) موانع ناشی از قاچاق و واردات بی‌رویه کالا و فساد اقتصادی.....	۱۶۴
راه‌های بازدارنده قاچاق کالا.....	۱۶۶
۲. راهکارهای حمایت از تولید داخلی.....	۱۷۰
الف) حمایت مردم و دولت از تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران.....	۱۷۱
ب) حمایت خاص از تولید با حمایت تعرفه‌ای.....	۱۷۱
ج) عطف وجه به همه تحول اقتصادی، (دهه ۱۳۹۰).....	۱۷۲
د) سیاست‌گذاری و برزخ ریزی بر اساس حمایت از تولید ملی.....	۱۷۳
ه) افزایش قدرت صنعتی رسیدن داخلی.....	۱۷۴
و) افزایش تعرفه‌های بالای داخلی.....	۱۷۵
ز) بسته‌بندی و بازاریابی مناسب.....	۱۷۶
ح) انضباط مالی دولت و کاهش وابستگی به دلار نفتی.....	۱۷۶
ط) نهادسازی قانونی و مدنی.....	۱۷۷
ی) بهره‌گیری از شانس افزایش نرخ ارز و قیمت نفت.....	۱۷۸
ک) ضرورت مدیریت نرخ ارز برای حمایت از تولید ملی.....	۱۷۹
ل) ضرورت توجه به اقتصاد و بدون نفت.....	۱۸۱
م) تقویت فرهنگ عمومی در رویکرد به کالای داخلی.....	۱۸۴
ن) اعتمادسازی با ارتقای کیفی کالای ایرانی.....	۱۸۷
ق) فراهم سازی فضای رقابتی برای کالای ایرانی.....	۱۹۰
ر) ضرورت مدیریت واردات برای افزایش تولید ملی.....	۱۹۱
ب) اصلاح الگوی مصرف اسراف یا اعتدال در مصرف.....	۱۹۶
فصل اول: چگونگی مصرف در اسلام.....	۱۹۷
۱. مطلوبیت استفاده از نعمت‌ها.....	۱۹۸
۲. ایجاد گشایش در زندگی.....	۲۰۲

فصل دوم: اقتصاد سالم در پرتو میانه‌روی در مصرف ۲۰۵

۱. مفهوم اعتدال ۲۰۶
۲. اهمیت اعتدال در قرآن ۲۰۷
۳. اسلام، دین اعتدال ۲۰۷
۴. ویژگی امت اسلام ۲۰۸
۵. اعتدال و میانه‌روی در قرآن و حدیث ۲۱۰
۶. سفارش به اعتدال در زندگی ۲۱۱
۷. آثار مثبت اعتدال ۲۱۲
۸. نفی تکوین‌پذیری از مصرف بیگانگان ۲۱۳
۹. پرهیز از سخت‌گیری در زندگی ۲۱۴
۱۰. استفاده از زینت، نه کالاهای لوکس ۲۱۵

فصل سوم: فواید هیچ ناتمام ۲۱۸

۱. مفهوم هیچ و ناتمام ۲۲۰
۲. اهمیت و فواید فواید ۲۲۰
- الف) عامل عرب و سبکی ۲۲۱
- ب) ایجاد حس بی‌نیازی و ۲۲۱
- ج) ایجاد آرامش روانی ۲۲۲
- د) آزادی فکری ۲۲۲

فصل چهارم: آسیب‌های مادی و معنوی اسراف و تبذیر و راه‌های برون‌رفت از آن ۲۲۵

۱. مفهوم اسراف و تبذیر ۲۲۶
۲. مصداق‌های اسراف مالی و تبذیر ۲۲۷
- الف) مصداق‌های اسراف ۲۲۷
- ب) مصداق‌های تبذیر ۲۲۸
۳. معیارهای تشخیص اسراف ۲۳۰
۴. عوامل اسراف ۲۳۲
- الف) خودنمایی ۲۳۲
- ب) تربیت خانوادگی ۲۳۳
- ج) فساد اخلاقی ۲۳۴
- د) تقلید ۲۳۵
- هـ) وسواس ۲۳۷
- و) ثروت اضافی ۲۳۸
۵. انواع اسراف ۲۳۹
- الف) اسراف در مصرف شخصی ۲۳۹
- یک - اسراف در خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها ۲۳۹
- دو - اسراف در پوشاک و وسیله نقلیه ۲۴۱
- سه - اسراف در مسکن و وسایل زندگی ۲۴۴

۲۴۶		چهار - انباشت سرمایه و تجمل‌گرایی
۲۵۰		یک - اسراف در منابع طبیعی
۲۵۱		اول - جنگل‌ها
۲۵۳		دوم - منابع آبی
۲۵۴		سوم - نفت و گاز
۲۵۵		چهارم - دیگر منابع
۲۵۵		دو - اسراف در بیت‌المال
۲۵۷		۶ آثار منفی اسراف
۲۵۷		الف) زیان‌های فردی
۲۵۷		یک - گرفتار شدن به خشم الهی
۲۵۷		دو - محرومیت از هدایت الهی
۲۵۸		سه - دچار شدن به فقر
۲۵۸		چهار - هلاکت
۲۵۸		پنج - کیفر اخروی
۲۵۹		ب) زیان‌های اجتماعی
۲۵۹		یک - کاهش تولید
۲۵۹		دو - سقوط اخلاقی
۲۵۹		سه - افزایش اختلاف طبقاتی
۲۵۹		۷. راه‌های برون رفت از اسراف: تئذیر
۲۵۹		الف) تقویت باور دینی
۲۶۰		ب) نظارت همگانی
۲۶۱		ج) اجرای عدالت
۲۶۱		د) پرهیز خواص از تجمل‌گرایی
۲۶۱		هـ) معرفی الگوهای مناسب در جامعه
۲۶۲		و) سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به عنوان الگوی مناسب - حدیث

بخش سوم: راهکارهای تحقق اقتصاد مقاومتی در نهادهای حضرت امام علیه السلام و مقام

معظم رهبری

۲۶۵		امام علیه السلام
۲۶۶		تلاش برای دستیابی به استقلال فکری
۲۶۶		تلاش برای دستیابی به استقلال و خودکفایی اقتصادی و صنعتی و نفی وابستگی
۲۶۷		هزینه کردن درآمدها برای پیشرفت‌های اقتصادی
۲۶۸		نظارت دولت بر واردات
۲۶۸		تدوین سیاست‌های مناسب مالیاتی برای تعدیل ثروت
۲۶۸		تلاش برای حل مسائل اصلی
۲۶۹		انتخاب سیاست‌ها از اصول ارزشی اسلام و عمل در حیطه اختیارات قانونی

۲۶۹	مشارکت مردم در تمام امور و نظارت دولت
۲۷۰	مدیریت واردات
۲۷۰	اداء تکلیف بدون هدف قراردادن قدرت
۲۷۰	توجه به رشد تولید
۲۷۱	اقتدار در انتخاب جهت اقتصادی
۲۷۱	توزیع عادلانه ثروت
۲۷۱	در نگاه مقام معظم رهبری
۲۷۱	اولویت‌بندی عمل به وعده‌های داده شده
۲۷۲	جایگیری از تغییرات بی‌مورد در قوانین
۲۷۲	هوشیاری در برابر دشمن
۲۷۳	ایجاد اقتصاد مقاومتی
۲۷۵	کاهش وابستگی به نفت
۲۷۶	تعمیر و اصلاح الگوی مصرف
۲۷۷	حرکت «اقتصاد سبز» و پرهیز از تصمیم‌های خلق الساعه
۲۷۸	مبارزه با مفروضات غلط اقتصادی
۲۷۹	رونق بخشیدن به تولید ملی
۲۷۹	اجرای سیاست‌های حمایتی بر تهرات
۲۸۰	دچار نشدن در واقعیت ساری‌های دشمن
۲۸۰	برخورد سخت و درست با معارضان و واردات مخمل
۲۸۱	افزایش صادرات غیرنفتی
۲۸۱	صرف مقداری از درآمد برای تحقیق، کیفیت و نوآوری به کالا
۲۸۲	ایجاد ارتباط بین صنعت و دانشگاه
۲۸۲	ایجاد امنیت غذایی
۲۸۳	توسعه علم در کشور
۲۸۳	در اولویت قرار دادن مسئله کشاورزی
۲۸۴	پرداختن به مسئله اشتغال
۲۸۵	توجه به اهمیت جایگاه کار و کارگر
۲۸۶	الگو قرار دادن اقتصاد اسلامی
۲۸۷	مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه با تحریم‌ها
۲۸۷	اجرای برنامه‌ها طبق سیاست‌های اعلام شده
۲۸۸	برنامه‌ریزی جامع برای رشد بخش تعاون
۲۸۸	جهت‌گیری و حرکت حساب شده در رسیدن به سند چشم‌انداز
۲۸۸	حرکت در مسیر برنامه پنج ساله پنجم
۲۸۹	اهتمام به سیاست‌های اصل ۴۴
۲۸۹	همکاری دستگاه‌ها برای اخل کردن مسائل معیشتی و اقتصادی
۲۸۹	استحکام بخشی به زیرساخت‌های اقتصادی

۲۹۰	رسیدگی به نیاز واقعی مردم
۲۹۱	شناخت موانع اقتصادی و معیشتی مردم
۲۹۱	انجام اصلاحات اقتصادی
۲۹۱	مصرف کالای داخلی
۲۹۲	تکیه بر توانایی مردم
۲۹۳	مرعوب نشدن در مقابل تبلیغات غرب
۲۹۳	جهت‌گیری لازم و درست در عرصه اقتصاد
۲۹۴	سرمایه‌گذاری در روستاها و توجه به توسعه روستایی
۲۹۴	توجه به جایگاه پژوهش در صنعت
۲۹۴	برطرف کردن مشکل نقدینگی شرکت‌های دانش بنیاد
۲۹۴	مدیریت عالمانه منابع
۲۹۵	عبور از مرزهای دانش با جهاد علمی
۲۹۶	حمایت از سرمایه‌های ملی در برابر سرمایه‌گذاری‌های خارجی
۲۹۷	توانمندسازی بخش خصوصی
۲۹۷	معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری کشور به بخش خصوصی
۲۹۸	بازسازی روستاها و سرمایه‌های واردات
۲۹۸	سرمایه‌گذاری برای آموزش و تربیت نیروی انسانی
۳۰۰	مدیریت منابع انسانی
۳۰۰	بنیان‌گذاری اقتصاد دانش بنیان
۳۰۱	حفظ شور و نشاط
۳۰۱	ایجاد یک تمدن نوین اسلامی
۳۰۳	نظارت در کنار برنامه‌های علمی
۳۰۳	جلوگیری از تغییرهای بی‌مورد در قوانین
۳۰۴	برطرف کردن قوانین مزاحم در امر تولید
۳۰۴	ایجاد تعادل بین صادرات و واردات
۳۰۵	تولید بر اساس مصلحت، نیاز و امکانات جامعه
۳۰۵	مدیریت کیفیت در تولید کالا
۳۰۶	صادرات محصولات ممتاز باغی و کشاورزی در مقابل واردات
۳۰۷	حمایت مالی مناسب از تولید
۳۰۷	استفاده حداکثری از زمان
۳۰۷	ارتقاء مدیریت‌ها
۳۰۸	دمیدن روح تازه به نهضت علمی کشور
۳۰۸	دخالت دادن دانشگاه در حل مسائل علمی کشور
۳۰۹	نکات کلیدی در اقتصاد مقاومتی
۳۱۷	منابع:

سخن آغازین

«سوگند به کسی که جان محمد در دست اوست، برای شیطان یک عالم مهم‌تر از هزار عابد است، زیرا عابد برای خویش کار می‌کند و عالم برای دیگران».

«پیامبر اکرم ﷺ»

صاحبی به مدرسه آمد ز خلقه
بشکست عهد صحبت اهل طریق را
گفتم میان عالم و خدا چه فرق بود
تا انتخاب کردی از آن این فریق را
گفت آن گلیم خویش به هر سی برد ز موج
وین جهد می‌کند که بگیرد غریق را

(سعدی)

جهان پیشرفته در آستانه هزاره سوم، در مراحل اقتصاد دانش‌مدار، مدیریت دانش‌مدار و کارکنان دانش‌مدار قرار دارد. در اقتصاد دانش‌مدار، انسان به عنوان عنصر مشارکت‌کننده و سازنده جامعه خود، با برخورداری از دانش و تکنولوژی هدفمند، نقش خود را در جامعه، کار و زندگی آن چنان ایفا می‌کند تا با هزینه و زمان کمتر به کرایه و ثمربخشی بیشتری نایل آید. در اقتصاد دانش‌مدار، موفقیت از آن کسانی است که نقاط قوت و ضعف خودشان را به درستی شناسایی کنند و از آن طریق به بهترین نحو ممکن ایفای نقش نمایند. بنابراین دانایی انسان یک رکن اصلی و تعیین‌کننده پیشرفت و موفقیت فردی، مدیریتی و کل اقتصاد است.

از طرف دیگر در دنیای آینده که طلیمه آن هم‌اکنون با مصادیقی آشکار است، شبکه‌ها نقش اصلی را در اقتصاد، ایفا خواهند نمود. شبکه‌ها، انسان‌ها و نظام‌ها در کشورها را در سطوح مختلف محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به یکدیگر متصل خواهند نمود و از این طریق تهدیدها به فرصت‌ها و فرصت‌ها به مزیت‌های بالفعل تبدیل خواهند شد.

اکنون سیمای وضعیت فعلی جمهوری اسلامی ایران را در قاب نگاه یکی از مسئولان کشور به تماشا می‌نشینیم:

«از نظر سرانه تولید ناخالص داخلی از بین ۱۸۵ کشور ما رتبه ۹۴ را داریم، بنابراین از این نظر دچار نقص هستیم.

در آزادی اقتصادی در بین ۱۷۸ کشور رتبه ما ۱۷۱ است؛ یعنی ما از پایین‌ترین رقابت اقتصادی برخورداریم.

بر اساس نرخ بیکاری در بین ۱۰۴ کشور رتبه ما ۸۲ است و در نرخ تورم بین ۱۸۸ کشور رتبه ما ۱۸۰ است. هر چند نرخ تورم دورقمی در کشور را مربوط به دوران تحریم می‌دانند؛ اما زمانی نیز ما با وجود داشتن نفت بسیار و فروش بسیار خوب نفت از تورم دورقمی برخوردار بودیم که این به معنی کاهش رتبه کشور است.

سهم ایران از سرمایه‌گذاری‌های خارجی در بین ۱۸۱ کشور ۱۶۴ است. این به معنی عدم جذب سرمایه‌گذار خارجی است.

در خصوص حمایت از سرمایه‌گذاری نیز رتبه ۱۸۷ کشور رتبه ما ۱۶۷ است. متأسفانه دالان بروکراتیک کشور فسادانگیز است؛ از این رو مردم ترجیح می‌دهند پول خود را در بانک سرمایه‌گذاری کنند.

در همکاری دانشگاه و صنعت ایران از بین ۱۴۰ کشور در این زمینه رتبه ۱۰۲ برخوردار است. از نظر حقوق مالکیت معنوی ایران در بین ۱۴۰ کشور رتبه ۱۱۰ را از همین جهت برخی از کارآفرینان نگرانی بسیار دارند.

همچنین از نظر دسترسی به آخرین فناوری‌ها از بین ۱۴۰ کشور رتبه ۱۱۱ را داریم.

از نظر شفافیت در سیاست‌گذاری‌های دولتی بین ۱۴۰ کشور از رتبه ۱۱۵ برخورداریم.

از نظر جذب استعدادها از بین ۱۴۰ کشور رتبه ۱۳۴ را داریم که این نشان از خروج استعدادها از کشور به جای جذب استعدادها است.

در جمعیت شهری از بین ۲۱۶ کشور از رتبه ۱۲ برخورداریم که این مایه تأسف است. متأسفانه حدود ۷۰ درصد از جمعیت مردم شهر در شهرها ساکن هستند و روستاها تخلیه شده

این آمار و ارقام نه چندان زیبنده جمهوری اسلامی ایران نه از آدم مغرضی ناشایسته، که از قلم مصلحی بایسته یعنی آقای دکتر علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی ابراز شده است.

(اقتصادنیوز، به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس، صبح پنجشنبه ۴ شهریور ماه ۱۳۹۵)
برای درمان دردهای فوق و رفع چالش‌ها و گشودن قفل بسته اقتصادی چه راهی بهتر از اجرای دقیق برنامه‌های اقتصاد مقاومتی است؟

در پرتو اقتصاد دانش‌مدار مقاومتی که مبتنی به شبکه‌ها، مهندسی مجدد در بسیاری از فعالیت‌های جاری سیستم‌های فرسوده جهانی صورت می‌گیرد و مشاغل و فعالیت‌های جدیدی در آن مطرح می‌شود، جوهر و عنصر سازنده آن‌ها را «دانش و اطلاعات» و «شبکه» تشکیل می‌دهد. در چنین جهانی، که در آینده نزدیک تحقق می‌یابد، انسان‌ها، نظام‌ها و کشورهایی که «دانش» را به تدریج پذیرا شده و آن‌ها را در جامعه خود نهادینه کرده باشند، به عنوان برآمد ممتاز و غالب مطرح خواهند شد و متقابلاً آن‌هایی که این حقیقت بزرگ را باور ندارند، بازنده اصلی دنیای آینده خواهند بود.

ایران دارای زمینه‌ها و ظرفیت‌های بسیار مساعدی برای نیل به توسعه پایدار است که از جمله آن‌ها می‌توان به ذخایر وسیع نفت، گاز، آهن و ... ساختار جمعیت جوان مستعد و متعهد، اقلیم آب‌وهوایی چهار فصل، فرهنگ دینی ایرانی و نظام متعالی اسلامی، میراث فرهنگی پرجاذبه برای توریسم بین‌المللی و ... اشاره کرد. برای تحقق اقتصاد مقاومتی، بهره‌گیری بهتر از این همه مواهب خدادادی، از جمیع موارد زیر ضروری است:

اول اینکه به دانش، اطلاعات، تکنولوژی و تحقیق و توسعه - که زیربنای تحقق اقتصاد مقاومتی است - بهای بیشتری داده شود،

و دوم اینکه کمک شود تا تفکر گروهی، کارگروهی و مشارکت که عناصر سازنده شبکه‌ها هستند، در جامعه گسترش و تعمیق یابد. خلاصه آن که جامعه ما به شدت نیازمند دانایی و مشارکت است تا در دنیای آینده بهروز و سربلند باشد.

برای ارتقای بهره‌وری رسیدن به فرمولی از: «توانایی = تعاون ضرب در دانایی» ضروری است.

- یک قرن پیش، «ویلیام جیمز» روانشناس آمریکایی اظهار داشت که «انسان» تنها از ۱۰٪ توانایی خود استفاده می‌کند. بعدها «مارگارت مید»، این رقم را به ۶٪ و سپس «هربرت روتو» به ۴٪ تقلیل دادند.

بنابراین برای تجلی نمادهای رشد و توسعه در کشور باید از همه نیروهای انسانی علاقه مند به میهن با گرایش‌های گوناگون سود جست!

کا در انقلاب خود پیروز شدیم، چون همه با هم بودیم!

ما در حیات ملی پیروز شدیم، چون هم با هم بودیم!

در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی نیز باید همه با هم باشیم تا پیروز شویم.

پس جاذبه حد اکثر در کنار دافعه حداقل!

- تنها محدودیت انسان در بارهای اوست و نه در توانایی‌هایی که در طبیعت انسان است.

- خود شکوفایی نه فقط یک حق، بلکه یک مسئولیت است و همین مسئولیت است که

احساس گناه و تقصیر را در برخی افراد افزایش می‌دهد.

- «مازلو» می‌گوید: هر شخص در طول زندگی خود با دو نیروی متضاد رو به رو است؛ از

یک طرف نیروی رشد و پیشرفت و از طرف دیگر نیروی حفظ امنیت؛ و تعارض بین این دو

نیرو باعث توقف رشد می‌شود.

- بسیاری از ما از این که رشد کنیم می‌ترسیم، شاید یک دلیل آن ترس از ناشناخته‌هاست

و دلیل دیگر آگاهی از این مطلب که رشد و پیشرفت با افزایش مسئولیت پذیری همراه است؛

به عبارت دیگر: «ترس از مسئولیت‌پذیری».

آلبرت اینشتن می‌گوید:

«مشکلات مهمی را که امروزه با آن مواجه هستیم، نمی‌توانیم در همان سطح فکری که

آن‌ها را به وجود آورده بودیم، حل کنیم.»

بنابراین بشوئیم چشم‌ها را تا بتوانیم جور دیگر ببینیم!

همکاری بین انسان‌ها ...

۱+۱ همیشه مساوی ۲ نیست:

می‌تواند صفر باشد، اگر نیروی یکدیگر را خنثی کنیم.

می‌تواند بیش از دو باشد، اگر همدیگر را یاری کنیم.

می‌تواند بی‌نهایت باشد، اگر به نیروی عظیم درون انسان‌ها پی ببریم.

برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی باید معیارهایی دانش محور و ملاک‌هایی پژوهش مدار داشته باشیم.

برخی از معیارهای سنجش عملکردهای اقتصاد مقاومتی که می‌توان بر مبنای آن‌ها، اهداف اقتصاد مقاومتی را تحقق بخشید، در چند مورد زیر قابل ارائه است:

۱. درآمد سرانه ملی

۲. نرخ تور

۳. تراز بازرگانی (با احتساب صادرات نفت و بدون آن)

۴. سهولت، از تولید ناخالص داخلی

۵. نرخ رشد سالیانه تولید ناخالص داخلی

۶. ضریب جینی

۷. شاخص کل قیمت مصرف‌کننده

۸. درجه ریسک سرمایه‌گذاری در ایران

۹. مقدار سرمایه خارجی وارد شده به ایران

۱۰. نرخ رشد (به تفکیک در صنعت، کشاورزی و ...)

۱۱. شاخص بهره‌وری

۱۲. تعداد توریست‌های وارد شده به کشور

۱۳. قدرت خرید

۱۴. تعداد تولید مسکن در سال

۱۵. نرخ تشکیل سرمایه

۱۶. نرخ پس انداز

۱۷. رشد نقدینگی

۱۸. نسبت بیکاران تحت پوشش بیمه بیکاری به کل بیکاران

۱۹. میزان خروج سرمایه از کشور

درباره معیارهای نوزده گانه نام برده، ذکر دو نکته قابل توجه است:

الف) ادعایی درباره کامل و بدون نقص بودن ملاک‌های گفته شده نیست، بلکه امکان دارد معیارهای سنجش، از نظر عده ای، از ۱۹ کمتر یا بیشتر باشند. آنچه مهم است، این که همه ناظران، تحلیلگران، احزاب، سیاستمداران و مراکز علمی و دانشگاهی، بر مجموعه‌ای واحد از ملاک‌ها توافق نظر داشته باشند، تا بتوان نگاه دقیق‌تر و منصفانه‌تری از عملکردها به دست آورد.

ب) امکان دارد اشخاص و مراکز مختلف، درباره نحوه اندازه گیری هر کدام از بندهای نوزده گانه پیش گفته، اختلاف نظر داشته باشند. مثلاً امکان دارد بانک مرکزی، نرخ تورم را با یک فرمول مشخص کند، ولی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی یا یک استاد برجسته اقتصاد، فرمول دیگری را به کار برند. ممکن است از کاربری روش‌های مختلف، اعداد و ارقام متفاوتی به دست آید. هر چند بهتر است، فرمول‌های سنجش نیز یک دست شوند، ولی در صورت وحدت ملاک‌ها، روش‌های محاسبه نیز نمی‌تواند مشکل ساز باشد، زیرا اگر مثلاً نرخ بیکاری در دولتی A محاسبه شود، در دولت بعدی نیز همان فرمول A می‌تواند برای تعیین نرخ بیکاری به کار رود. با مقایسه دو عدد به دست آمده، میزان پیشرفت یا پسرفت مشخص شود.

با توجه به آنچه گفته شد، پیشنهاد می‌شود، گروهی از استادان برجسته علم اقتصاد، فهرست علمی و واحدی از ملاک‌های مورد نیاز برای بررسی عملکرد اقتصادی دولت‌ها را تدوین و آن را به عنوان «خط کش سنجش» به جامعه عرضه کنند، تا تعیین‌کننده‌های فله ای، جای خود را به قضاوت‌های علمی، منطقی و منصفانه دهد.

(با بهره گیری از مقاله سید ضیاء الدین احتشام، سایت بازتاب)

کتابی که پیش‌اروی شماست و چشمان جوینده و اذهان پژوهنده شما را به تأمل و تعمق فرا می‌خواند، چکیده پژوهشی اقتصادمحور درباره ارزش و اهمیت گفتمان «اقتصاد مقاومتی» و نیز بیان راهکارهایی برای تحقق اهداف کوتاه مدت و درازمدت آن است.

کتاب شامل سه بخش است:

در نخستین بخش «مفاهیم و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی» را به بررسی می‌نشینیم.

«راهکارهای اجرایی اقتصاد مقاومتی» نامی است که برای بخش دوم کتاب برگزیده‌ایم. حضرت امام راحل علیه السلام و رهبر معظم انقلاب هر یک رهنمودها و تعاریفی موسع و مکفی از مقوله اقتصاد به ویژه اقتصاد مقاومتی بیان فرموده اند. این بیانات راهبردی زینت بخش سومین بخش کتاب است.

در پایان نیز عنوان «منابع»، پژوهشگران فرزانه را به مطالعه بیشتر فرا می‌خواند. همچنان نقدهای سازنده و رهنمودهای ارزنده شما را چشم به راهیم.

در کسب رضای حق موفق باشید
دکتر غلامحسین حیدری تفرشی

www.ketab.ir